

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 459/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného LEGAL IURIS – advokátska kancelária s. r. o., Tehelná 11, Rožňava, konajúcou advokátom a konateľom JUDr. Pavlom Krajcom, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 18 C 134/2011-187 zo 14. apríla 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 413/2016-247 z 24. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím

súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 C 134/2011-187 zo 14. apríla 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 413/2016-247 z 24. októbra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľ v prvej časti sťažnosti opísal skutkový stav v súvislosti s dedičským konaním po zosnulej [REDAKOVANÉ], z čoho vyplýva, že rozhodnutím príslušného súdu bolo určené, že jej dedičmi sa stali [REDAKOVANÉ] starší a jeho manželka [REDAKOVANÉ]. Dedičský súd však následne v roku 2008 ako jediného dediča určil nesvojprávneho [REDAKOVANÉ] mladšieho, pretože v čase vydania tohto rozhodnutia, teda 30. septembra 2008 už pôvodní dedičia, a to [REDAKOVANÉ] starší a [REDAKOVANÉ] boli nebohí. Sťažovateľ dodal, že on s [REDAKOVANÉ] starším, ktorý zomrel 17. marca 2005, uzavrel 25. januára 2005 darovaciu zmluvu, ktorou tento na sťažovateľa previedol bezodplatne všetky svoje vecné práva k nehnuteľnosti v podiele $\frac{3}{4}$ celku, tvoriaceho dedičstvo po zosnulej [REDAKOVANÉ]. Ďalej uviedol: „Správa katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu (SK) rozhodnutím... návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností z darovacej zmluvy zo dňa 25.01.2005 zamietla z dôvodu, že prevodca nie je oprávnený ako nevlastník s predmetom prevodu nakladať a scudzovať ho, nakoľko nikto nemôže na iného previesť viac práv ako sám má.“ Doplnil, že toto rozhodnutie potvrdil aj krajský súd rozsudkom č. k. 7 Sp 1/2009-37 z 19. júna 2009, na čo 23. augusta 2011 podal žalobu o náhradu škody na okresnom súde, ktorý jeho žalobu rozsudkom okresného súdu zamietol, pričom krajský súd rozsudkom krajského súdu potvrdil rozsudok okresného súdu.

3. Zároveň sťažovateľ namietol, že dedičom žijúcim v čase úmrtia [REDAKOVANÉ], teda [REDAKOVANÉ] staršiemu a [REDAKOVANÉ] bolo odňaté vlastníctvo veci – dedičstva. Namietol, že zo zákona mal majetok po zosnulej [REDAKOVANÉ] prejsť na týchto dedičov, a nie tak, ako to určil dedičský súd, že prešiel na nesvojprávneho [REDAKOVANÉ] mladšieho.

Sťažovateľ uviedol, že porušenie ním uvádzaných základných práv a slobôd vidí v postupe krajského súdu, ktorý rozsudkom krajského súdu potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol sťažovateľov návrh ako žalobcu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. V závere k uvedenému sťažovateľ dodal: „... porušovateľ základného práva Krajský súd Bratislava svojim postupom (rozsudkom sp.zn. 8Co/413/2016-247 zo dňa 24.10.2017) a predtým aj súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberali namietaným nezákonným postupom orgánu verejnej moci – Okresného súdu Bratislava III v konaní o dedičstve po [REDAKOVANÉ] č. D 697/96 z hľadiska jeho zákonnosti, resp. nezákonnosti a jeho príčinnej súvislosti so škodou uvedenou dovolateľom/žalobcom a samotnou škodou, ale len ako postup završený vydaním rozhodnutia bez ďalšieho skúmania všeobecne klasifikovali za postup, na ktorý sa zákon č. 514/2003 Z.z. nevzťahuje, čím v rozpore s právom sťažovateľa na spravodlivé prejednanie veci a na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom jeho vec riadne nepreskúmali.“

4. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze vyslovuje, že Krajský súd Bratislava svojim rozhodnutím č. 8Co/413/2016-247 zo dňa 24.10.2017 a Okresný súd Bratislava I rozhodnutím č. 18C/134/2011-187 zo dňa 14.04.2016 porušili základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

2. Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie Krajského súdu Bratislava č. 8Co/413/2016-247 zo dňa 24.10.2017 zrušuje pre porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vec vracia na ďalšie konanie s tým, aby Krajský súd Bratislava odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že náhrada škody sa sťažovateľovi priznáva.“

3. Priznáva sťažovateľovi trovy konania v plnej výške 100%.“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý vo svojom § 25 ods. 1 uvádza, že ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Počas tohto prerokovania ústavný súd zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

8. Zákon o ústavnom súde v § 25 ods. 2 uvádza, že návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

11. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

12. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľom uplatnené právo na jeho ochranu voči rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu, ktorými malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

13. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna

a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, III. ÚS 336/2015).

14. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, III. ÚS 744/2016).

15. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti prihliada na to, že ako súdny orgán ochrany ústavnosti nie je jediným nositeľom povinnosti zabezpečiť v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, pretože touto povinnosťou sú zaviazané aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (III. ÚS 166/2014).

16. Pokiaľ ide o rozsudok okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa (m. m. III. ÚS 682/2018, III. ÚS 248/2018). Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namietal porušenie ním uvedených základných práv a slobôd aj rozsudkom krajského súdu. V súčinnosti s okresným súdom ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal na okresnom súde proti rozsudku krajského súdu dovolanie 15. februára 2018 a o podanom dovolaní dosiaľ nebolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodnuté.

18. Ako už bolo uvedené, samotné znenie čl. 127 ods. 1 ústavy je limitujúcim pre určenie právomoci ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci namietaného porušenia ich základných práv a slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, len na prípady, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, III. ÚS 36/2018).

20. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že súdne konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany konajúcich súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného súdneho konania (III. ÚS 166/2014).

21. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje... Ústavný súd preto zaujal názor, že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní (III. ÚS 36/2018).

22. S prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ s podaním ústavnej sťažnosti zároveň podal aj dovolanie na najvyššom súde, zo strany ústavného súdu bolo potrebné sa zaoberať aj úvahou, aké dôsledky pre sťažovateľa bude mať prípadné posúdenie dovolania zo strany najvyššieho súdu ako dovolania neprípustného. Majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní sa bude lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovať za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu.

23. A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už len podanie sťažnosti ústavnému súdu týkajúcej sa tohto rozhodnutia za obvyklých podmienok.

24. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale v tejto časti ju podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

25. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti ako celku, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2018